

DRUŽBA, 5. razred

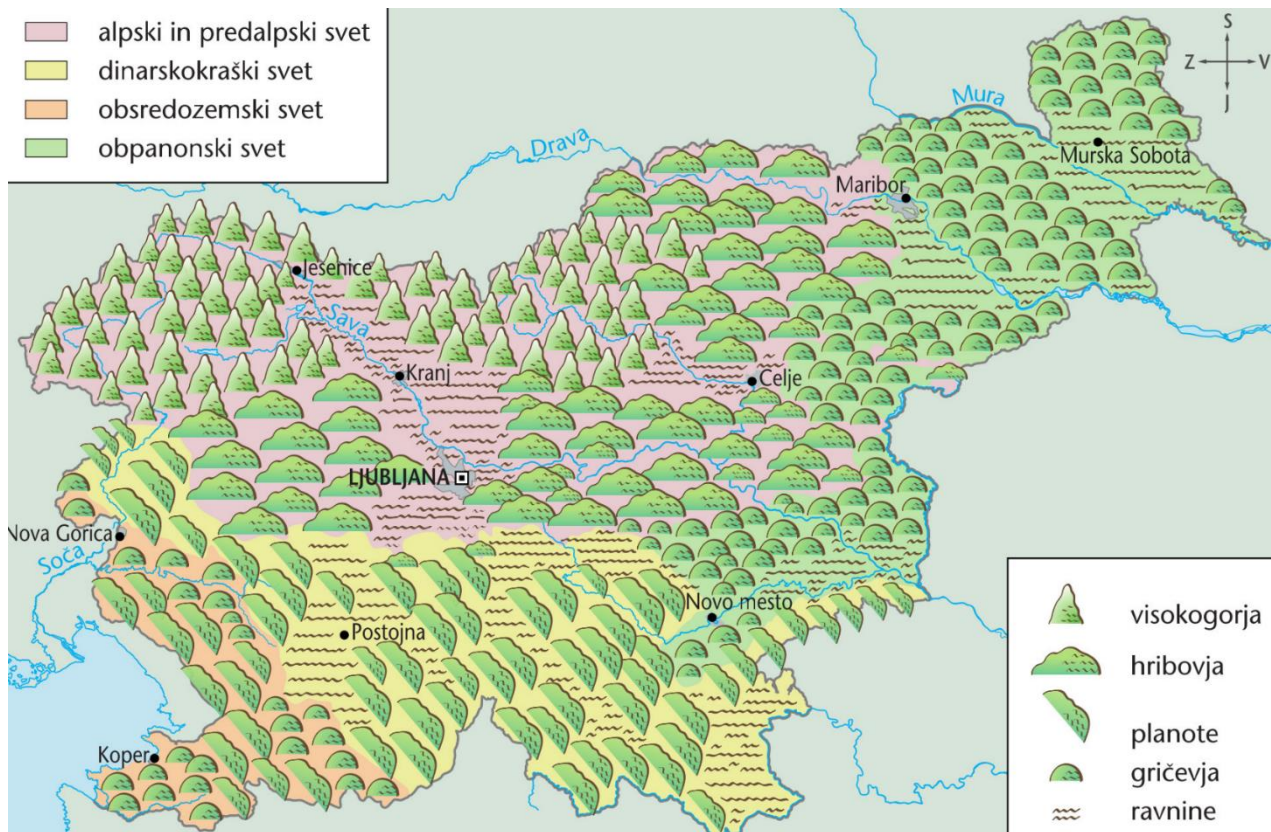
UČNA TEMA: Naravne enote Slovenije – ponavljanje in utrjevanje

POTEK URE

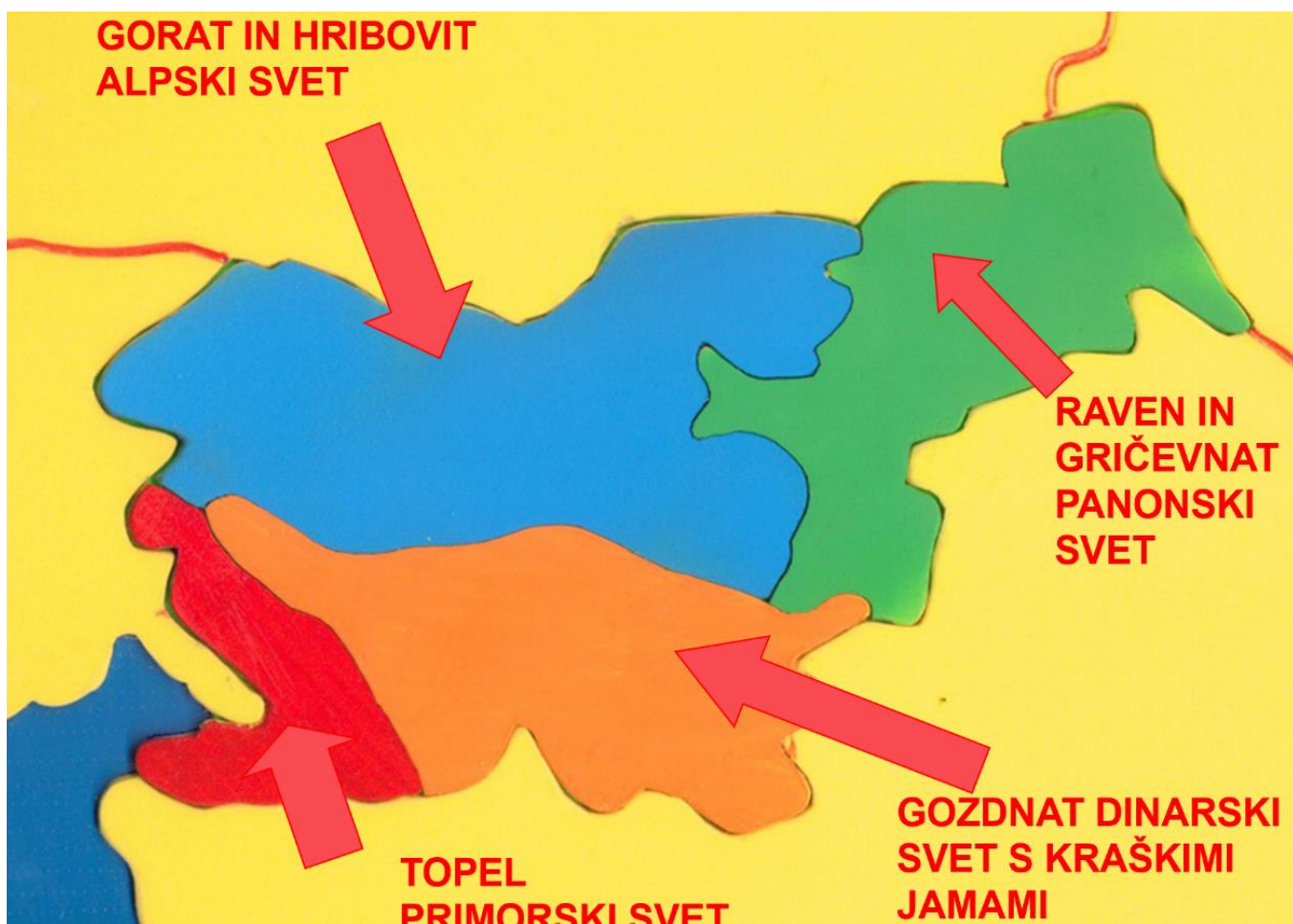
Slovenija leži na stiku štirih velikih naravno-geografskih enot. Katere so to?

Slovenija ima zelo raznoliko pokrajino. Na majhnem ozemlju se prepletajo visoki dvatisočaki, hribovja z vmesnimi kotlinami, kraške planote in podolja, gričevja, kraške jame ter panonske ravnice z vmesnimi gričevji.

Slovenijo delimo na 4 pokrajine. Vsaka pokrajina je edinstvena in se po značilnostih in lastnostih razlikuje od drugih.

Slovenija je po lastnostih pokrajin razdeljena na štiri naravne enote:

1. **ALPSKI SVET**, ki obsega S in SZ del Slovenije (gorovja, hribovja, doline, kotline)

2. **PANONSKI SVET**, ki obsega V del Slovenije (ravnina, rahlo gričevnat svet).

3. PRIMORSKI SVET leži v JZ delu Slovenije (morska obala, ravninski svet, gričevnat svet).

4. DINARSKO-KRAŠKI SVET obsega južni in osrednji del Slovenije (hribovit svet s kraškimi polji in jamami).

Učni list – ponovitev naravnih enot Slovenije

Ime: _____

Datum: _____

1. Preberi besedilo in reši sledeče naloge.

Slovenija leži, poenostavljeno rečeno, sredi Evrope. Njene sosede so: na severu Avstrija, na jugu Hrvaška, na zahodu Italija in na vzhodu Madžarska.

Na ozemlju Slovenije se stikajo štiri evropske pokrajine: **Alpe**, **Panonska kotlina** (ali nižina), **Dinarsko gorstvo** in **Jadransko morje**. Pri tem pa ne gre le za stik pokrajin, gre tudi za njihovo prehodnost, prehajanje. Med pokrajinami ni ostrih meja. Postopno in neizrazito prehajajo ena v drugo. Zato ker je **stična** in **prehodna**, je Slovenija tudi zelo **raznolika** država. Na kratkih razdaljah se izmenjujejo gore, hribi, griči, ravnine, doline, planote. In še ena značilnost krasi Slovenijo – je zelo zelena, gozdnata. Po deležu gozdnih površin, te zavzemajo več kot polovico Slovenije, je četrta v Evropi.

Če sklenemo: glavna naravna značilnost Slovenije je njena izjemna prehodnost in raznolikost.

Slovenija je prehodna in raznolika tudi po družbenih značilnostih. Tako prek slovenskega ozemlja že od starih časov potekajo prometne in kulturne povezave. Na meji slovenskega ozemlja se že stoletja stikajo slovanski, germanski, romanski in ugrofinski narodi, njihovi jeziki in kulture. Zato niti ni čudno, da je Slovenija, čeprav po velikosti majhna, pravi **mozaik pokrajin** ter **zgodovinskih in kulturnih posebnosti**; upravičeno smo lahko ponosni na našo izjemno bogato zgodovinsko, kulturno in naravno dediščino.

Dediščina je zapuščina, ki nam je ostala od naših prednikov; to so podedovane dobrine in vrednote, ki jih Slovenci opredeljujemo kot pomembne za to, da se počutimo – **Slovence**. Preproste in enoznačne opredelitve, kaj je narodova dediščina, ni. Najpogosteje z dediščino mislimo na kulturno, zgodovinsko, arheološko, naravno itd. zapuščino; na nekaj posebnega, kar nas v kulturno-zgodovinskem in ozemeljskem smislu opredeljuje kot Slovence in kar je tipično za Slovenijo (ali njene

pokrajine). To so tako šege in običaji, kot arheološki ostanki, najrazličnejše naravne lepote od gora, rek, slapov, jezer do podzemskih jam ter še marsikaj drugega. Vsem tem dobrinam in vrednotam **posplošeno pravimo kulturna in naravna**

1. vaja

- a) Tiste značilnosti Slovenije, ki spadajo med naravne značilnosti, podčrtaj, tiste, ki spadajo med družbene značilnosti, pa obkroži.

prst promet grič jezero kamnine trgovina gora
 turizem dolina industrija hrib reka slap mesto oblaki
 padavine (dež, sneg) gozd živalstvo ljudje šola

- b) Obkroži tiste jezike, ki se stikajo s slovenskim jezikom.

ruski nemški angleški italijanski hrvaški francoski madžarski

- c) Besede ustrezno razvrsti v preglednico.

*pripovedka Triglav pustovanje stara posoda staro orožje Postojnska jama
 staro oblačilo Soča star nakit kurentovanje stari del Pirana rojstni list
 staro orodje legenda zgodba o Martinu Krpanu*

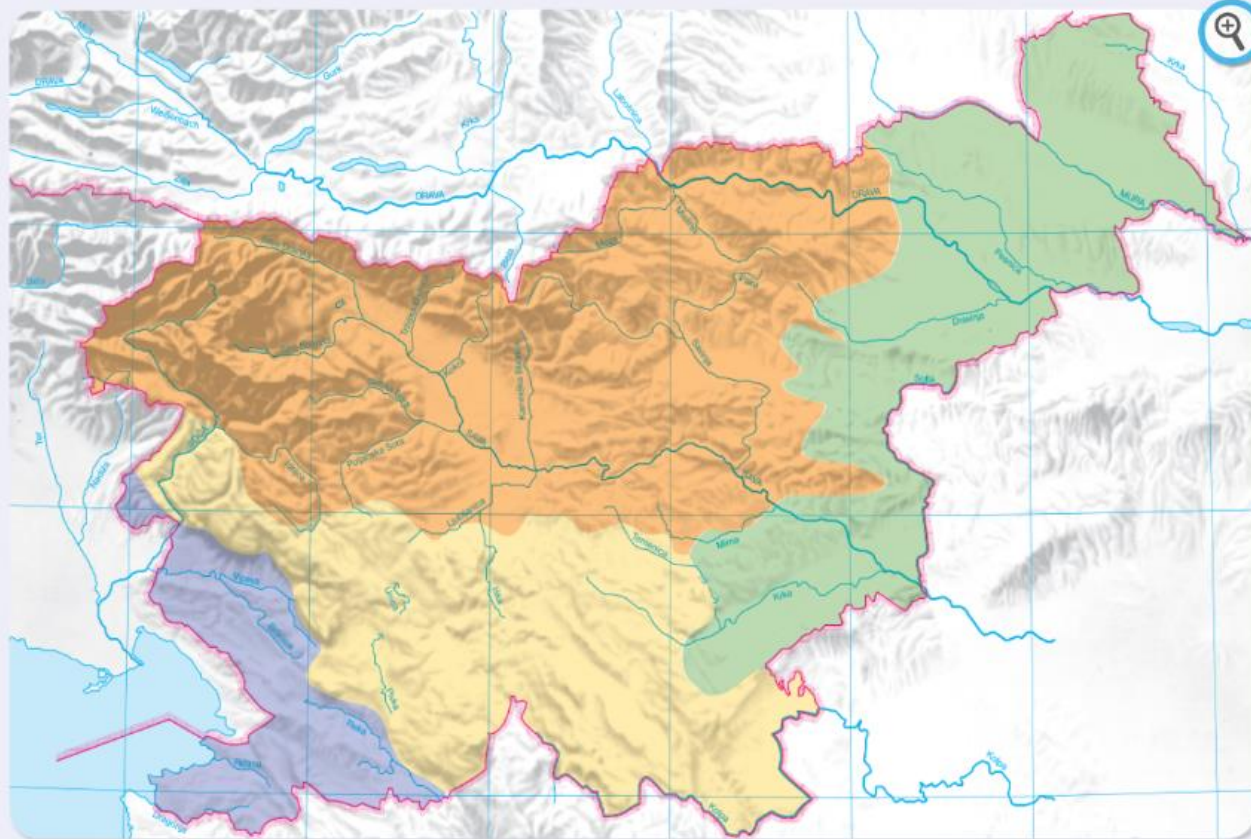
kulturna dediščina	
naravna dediščina	

- Ali veš, da ima Slovenija zaščitenih nekaj svojih blagovnih znamk, recimo Nanoški sir, Kranjsko klobaso, Kraški pršut? Poskušaj naštetih še vsaj tri tipične slovenske prepoznavnosti.

- Določi ali poimenuj skrajne točke Slovenije.

3. vaja

Zemljevid Slovenije opremi z legendo tako, da bo pravilno prikazovala vse štiri pokrajine Evrope, ki se stikajo v Sloveniji.

Legenda

Kako mora, poleg legende, biti opremljen vsak zemljevid?

4. vaja

Zapise pravilno poveži s fotografijami. V prazen prostor pri vsakem zapisu zapiši številko ustrezne fotografije.

1

Pokrajine obsegajo visokogorje s planotami ter vmesnimi dolinami in kotlinami. Za pokrajine je značilno ledeniško preoblikovano površje s strmimi pobočji, priostrenimi vrhovi in U-dolinami.

2

Pokrajine obsegajo 20 do 50 km širok pas hribov in vmesnih kotlin in dolin. Poselitev je prilagojena naravnim razmeram. Gostejša je v dolinah in kotlinah.

3

Pokrajine sestavljajo hribovja in planote z vmesnimi podolji in kraškimi polji. Površinskih voda skorajda ni. Za pokrajine so značilni kraški pojavi: kraška polja, ponikalnice, jame, kapniki itd.

4

Pokrajine so odprte proti Jadranskemu morju in Sredozemlju. Sestavljajo jih gričevja in hribovja ter doline in planote. Poselitev je gostejša v dolinah in ob obali.

Pokrajine sestavljajo gričevja in ravnine, ki so odprte proti Panonski nižini. So najbolj kmetijska pokrajina Slovenije. Poselitev je dokaj gosta.

5

Kako bi Slovenijo na čim bolj slikovit in zanimiv način predstavil turistu, ki še nikoli ni obiskal naše države?